

Foto: Anders Sten

Äventyr i timmerskogen

Det har skrivits många gånger om skogsarbetets friska och kanske i viss mån romantiska liv, med klang från hästpinglor, med andedräkten som en rök från både hästar och körkarlar, när termometern nalkades -20° och kanske mer.

Men verkligheten var många gånger annorlunda. Händelser, där kanske livet stod på spel för både hästar och körkarlar. Jag skall här skildra en händelse, som inträffade på utskogen vid Mossabäcken strax norr om stora Mossatjärn på förjulvintern 1939. De inblandade i denna händelse var Einar Hallin, Anton Häll, Karl Mårtensson och Krång And. Andersson (Tromben). De fyra körde vid det här tillfället fram virke som blivit kvar sedan föregående vinter. En eftermiddag skulle en ny väg plogas upp. När man plogade upp vägar i skogen, så satte man två hästar framför snöplogen. En häst i skaklar närmast plogen,

den andra hästen framför, sammankopplad med dragkedjor med den bakomvarande hästen. Vid detta tillfälle satte Anton Häll sin häst i skaklarna närmast plogen och Einar Hallin sin häst i dragkättingen. Karl Mårtensson hade sin häst framför en släpkälke och skulle köra först för att bana väg för de bakomvarande hästarna. Man satte igång, marken var frusen, allt gick bra, både karlar och hästar hade varit med om arbetet förut och hade vanan inne. Så passerades Mossabäcken, som just vid det stället är omkring 3 meter bred. Isen verkade stark, och plogningen fortsatte så lång vägen skulle vara, där vände man. Vid resan tillbaka kom alltså ploghästarna först, Karl Mårtensson körde alltså sist på återvägen. När man kom fram till Mossabäcken igen, så stannade den främsta ploghästen. Det hade kommit fram vatten på isen. Hästen böjde sig fram och ned med huvudet för att dricka. Då brister isen under framfötterna på hästen, och han står nästan på huvudet i bäcken, som på det här stället är djup. Ja, vad skulle man göra. Hästen hängde i draglinorna, den andra hästen spjånade emot, och att om möjligt lossa draglinorna mellan hästarna gick inte. Då var det någon av männen som föreslog att man skulle lossa skaklarna från plogen. Sagt och gjort, det gjorde man, men det gav till resultat, att båda hästarna hamnade i bäcken, den främre drog ner den bakre, som dessutom hamnade på ryggen på den främre och klämde ned honom, så att endast huvudet syntes. Tilläggas bör, att strandbrinken vid det här stället är mycket hög, så hästarna hade ingen möjlighet att av egen kraft ta sig upp. Nu voro goda råd dyra. Einar Hallin såg det ganska omöjligt att få upp hästarna ur bäcken. Risken att den främre hästen skulle åsamkas skador på ryggen var stor, enär den andra krefsade med framhovarna med sina vinterbroddskor. Einar sa: ”Jag ser ingen annan råd än att vi får slå ihjäl dem med yxhammaren”.

Så småningom kom man överens om att med Karl Mårtenssons häst dra upp hästarna. Fördenskull häktade man i en kätting i selen på den bakre hästen, men när hästen på land började dra gick selen sönder, och hästen blev kvar i bäcken. Samma försök gjordes även med den andra hästen, men med samma resultat, selen gick sönder.

Nu erbjöd sig Einar Hallin att hoppa ner i bäcken och slå en kätting kring vardera hästen. Einar kröp ner i bäcken, vattnet gick nästan till midjan, och med de andras hjälp lyckades han få kättingen omkring den bakre hästen. Med draghjälp från Mårtenssons häst och gemen-

samma ansträngningar från karlarna kom hästen så småningom på land. Samma förberedelser även med den andra hästen och gemensamma ansträngningar, och båda hästarna var lyckligen på land. Men att krypa ner i iskallt vatten i -21° är ej något nöje. Alla fyra var våta, Einar mest. Är man dessutom klädd i en tjock vadmalsbyxa, så kan man förstå hur det känns när kläderna fryser till pansar. Till kojan var det omkring 1—1,5 km, så färden dit måste ske så snabbt som möjligt och omständigheterna tillät. Både män och hästar måste in i värmen. Märkligt nog fick ingen några men av strapatserna, varken män eller hästar. Även om det såg omöjligt ut ett tag, så slutade det lyckligt tack vare männens kunnighet vid sådana situationer och deras omtanke om hästarna.

Oscar Bergmark